

Ágnes Várkonyi (Budapesta, Universitatea Loránd Eötvös): *Alternativele prezenței în Europa*

Prelegerea dezbate diferite versiuni ale prezenței europene ale lui Gabriel Bethlen. În opinia publică din vremea sa și în literatura de specialitate internațională din posteritate Bethlen a fost judecat în mod extremist. Pe de o parte era privit ca o creatură turcă, pe de altă parte a fost identificat ca un domnitor care a influențat soarta Europei. Prezentarea analizează această versiune din urmă. Ea schițează schimbările din prima parte a secolului al XVII-lea din Europa, consecințele crizei economice, formarea regimurilor absolutiste și efectele exploziei informaționale. Prezentarea descrie pregătirea și calitățile moderne ale lui Bethlen ca om politic. Estimând cu spirit politic realist relațiile de forțe, el și-a dat seama că doar în sistemul de alianță europeană are posibilitatea de a câștiga asemenea stabilitate cu ajutorul căreia se poate proteja Transilvania atât față de tentativele de subordonare ale turcilor cât și a Habsburgilor. Participând în Războiul de treizeci de ani pornit cu răscoala din Boemia el a participat în două alianțe. Prima a fost o confederație central-europeană (1620) înființată împreună cu cehii cu contracte comerciale și cultură politică comună. Aceasta s-a desființat după înfrângerea de la Muntele Alb, deși era concepută pentru o perioadă de lungă durată. Cealaltă a fost Alianța de la Haga în care el a putut participa datorită ajutorului primit de ambasadorul olandez Cornelius de Haga și cel englez, Sir Thomas Roe (1626-1627). Funcționarea Alianței de la Haga a fost periclitată de victoria lui Wallenstein asupra regelui Danemarcei, dar condiția impusă de Bethlen referitoare la cuprinderea Principatului Transilvaniei în tratativele de pace care au încheiat războiul a rămas valabilă și în perioada urmașilor săi.